

Kako dolazi do odgovora –
teorija odgovaranja na mrlje
Eksner - RTM kao zadatak donošenja odluke

- I faza
  - Vizuelni input, dekodiranje stimulusa i njegovih delova
  - **Klasifikovanje** dekodiranih slika i delova u potencijalne odgovore i njihovo **rangiranje** (prema prikladnosti)
- II faza
  - Ponovno pretraživanje polja da se doteraju potencijalni odgovori
  - Odbacivanje neupotrebljivih ili nepoželjnih odgovora **cenzurom** ili na osnovu nižih rangova
- III faza
  - Finalna selekcija preostalih potencijalnih odgovora pod uticajem **crti i stilova** i trenutnog stanja
  - Artikulisanje izabranog odgovora

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

Značenje stimulusa

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

- Iako su mrlje nestrukturisane, sve one u manjoj ili većoj meri podsećaju na nešto.
- Takođe mrlje svojim osobinama provociraju kod većine ispitanika tipično ponašanje. Neke od tih osobina mrlja su:
  - Redosled karte
  - Step en strukturanosti
  - Boja, senka
  - Kompaktnost/razuđenosti
  - Kinetičnost

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

- U zavisnosti od toga u kojoj meri ispitanik prepozna neke od popularnih sadržaja (a popularni su upravo zato što mrlja zaista najviše liči na to) imamo posla više sa percepcijom nego projekcijom.
- Bitno je da znamo šta se kao odgovor na kartu obično dobija na osnovu samih karakteristika mrlje, kao i šta se kao tipično ponašanje javlja na svakoj karti
- višak značenja, odstupanje od uobičajenog, komentari na mrlju mimo samog opažaja su važan deo koji govori o karakteristikama ličnosti ispitanika koje su jedinstvene
- Karte su kreirane i odabrane tako da provociraju teme koje mogu biti problematične (kontrola, interpersonalni odnosi, autoriteti, strahovi, partnerski odnosi...).

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

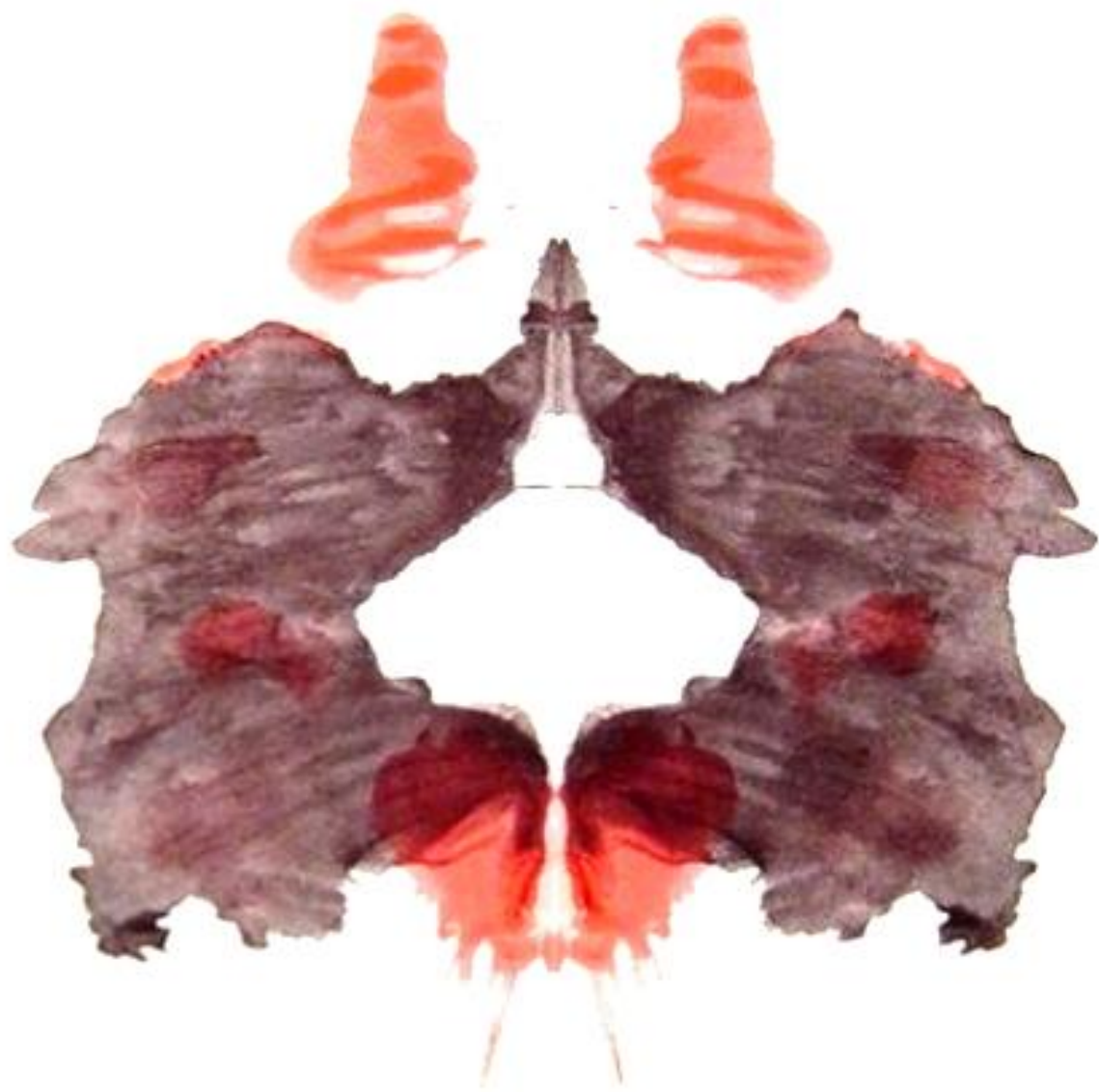
- Dakle pored osobina koje dobijamo kroz formalne karakteristike mrlja (na osnovu ocenjivanja), značajan izvor individualno specifičnih informacija o ispitaniku dobijamo na osnovu:
  - Odstupanja od uobičajenih popularnih odgovora koje svojim osobinama povlači svaka od karti
  - Načina obrade delova i aspekata mrlja namenjenih da provociraju specifične teme

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

I KARTA – kontakt sa nepoznatim

- I mesto – početak ispitivanja – strah od nepoznatog, radoznalost, zainteresovanost,
- Uobičajena su pitanja kao i fraze koje izražavaju iznenađenost. Komentari ove vrste ovde se mogu smatrati prirodnom pojavom, što ne važi za sve ostale karte.
- Često se na ovoj karti osoba značajno projektuje, pogotovo ako je motivisana za ispitivanje

Osobine mrlja kao
podsticaj za odgovor

II KARTA – suočavanje sa agresivnošću

- Novi momenat je crvena boja, koja često asocira na krv, a ona na agresivne sadržaje
- Na ovoj karti se često dobijaju I seksualni sadržaji

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

III KARTA – socijalne relacije

- Mrlje u obliku ljudskih figura koje nešto rade (popularan odg.) su se pokazale povezane sa socijalnim životom ispitanika.
- Odsustvo ljudskih sadržaja, ili njihove neobične elaboracije sugerišu probleme na ovom planu.
- Na ovoj se karti takođe sreću seksualni sadržaji (ženske grudi ili penis), koji mogu stvarati konfuziju oko polnog identiteta ljudskih figura
- Doživljaj pokreta se najčešće ovde javlja

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

IV KARTA – odnos prema autoritetima i maskuliniteti

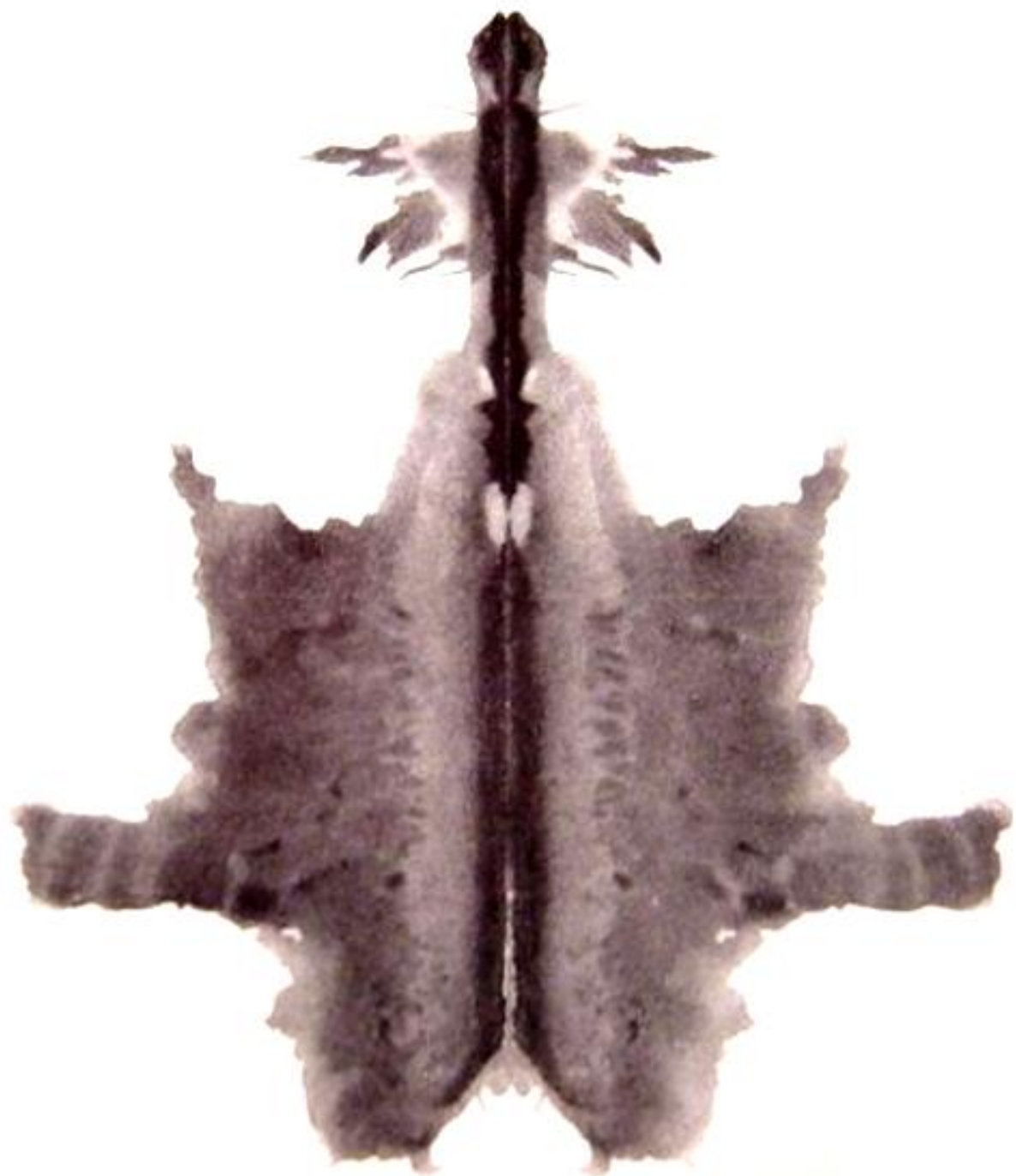
- Najčešće, odgovor na ovoj karti podrazumeva nekog ili nešto što je: veliko, snažno, masivno, teško, moćno, autoritativno, muško i ponekad preteće.
- Raniji autori su je zvali “karta oca”,
- Ima često veze sa odnosom sa autoritetima, muškarcima, a ponekad i sa ocem kao predstavnikom oba.
- Tamna boja i teško senčenje, mogu provocirati distres i praviti problem depresivnim osobama ili onima koje pokušavaju da izbegnu depresivni afekat.
- Senčenje koje pruža taktilni kvalitet se često dobija - kapacitet za bliskost.

Osobine mrlja kao
podsticaj za odgovor

V KARTA – kontakt sa realitetom

- U najvećoj meri strukturisana
- Uobičajeni su komentari olakšanja i prepoznavanja
- Problemi sa ovom kartom ne nastaju zbog značenja sadržaja na koji ih podseća već na osnovu problema u perceptivno-kognitivnoj obradi slike pa i realnosti.

Osobine mrlja kao
podsticaj za odgovor

VI KARTA – bliskost (“seks karta”)

- Senčenje povlači popularnu kožu/krzno i taktilni kvalitet koji se interpretira kao kapacitet za bliskost i fizički ili psihički dodir.
- Ranije smatrana seks kartom
- Ponekad može ukazivati na probleme u seksualnoj sferi.

Osobine mrlja kao
podsticaj za odgovor

VII KARTA – ženska karta

- Deluje prijatno, meko, slabo, pasivno
- Odražava stavove prema ženosti
- Ranije predstavljana i kao karta majke, ona je to samo ponekad.
- Delovi koji podsećaju na ženski polni organ mogu provocirati i seksualne ili simbolizovane seksualne odgovore.

Osobine mrlja kao
podsticaj za odgovor

VIII karta – kontakt sa emocijama

- Odsustvo senke I crne boje + “lak zadatak” prepoznavanja životinja sa strane = olakšanje
- Problemi
  - Zbog boja - kod osoba koje se osećaju nelagodno u emocionalno provokativnim situacijama ili teže da ih zaobiđu
  - Zbog razuđenosti - kod onih koji teže izlaze na kraj sa kompleksnim situacijama

Osobine mrlja kao podsticaj za odgovor

- IX KARTA – kontakt sa neodređenošću
- I boje I forma su manje jasni nego na drugim kartama - često zatajivanje ili pad produkcije koji ne mora imati veći interpretativni značaj
- Odgovor može da odslikava ponašanje u kompleksnim I nestrukturisanim situacijama.

Osobine mrlja kao
podsticaj za odgovor

X KARTA – suočavanje sa kompleksnim situacijama

- Bolje je strukturisana od karte IX I izaziva pozitivne komentare,
- Zbog velike razuđenosti može predstavljati problem osobama koje se osećaju opterećeno ili preplavljeno kada treba da rade više stvari odjednom
- Kao poslednja karta može da posluži kao “poslednji voz” da osoba pruži nešto lično I bitno o sebi